

Metodika práce

s nástěnným vzdělávacím panelem

TŘI V ŘADĚ

Tato metodika vznikla v rámci projektu Místní akční plán pro ORP Vysoké Mýto II.,
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009710

Mateřská škola Čtyřlístek Vysoké Mýto

Zpracovala: Bc. Hana Koňariková

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Metodika

Popis

Tento dřevěný didaktický panel představuje hru geometrických prvků, barev a prostorových pozic. Na čtvercovém podkladě jsou zaoblené a rovné vodící průřezy, ve kterých lze pohybovat devíti kulatými žetony, s různými grafickými motivy. K panelu patří také sada deseti malých vzorových karet se sestavami žetonů. Podle výběru vzorové kartičky má dítě za úkol stejný motiv opticky přenést a sestavit na velkém panelu z velkých vodících žetonů/knoflíků. Jedná se o posuvný labyrint, kde je zapotřebí strategicky promyšlet jednotlivé tahy, dodržovat jejich předepsanou posloupnost, prokázat logiku při posunech žetonů a vnímat na nich grafické symboly. Každá karta nabízí jinou variantu.

Cílová skupina: děti od 4 let

Cíl metodiky: Obecným cílem metodiky je využívat pomůcku k účelu, ke kterému byla vytvořena. Tento panel má za cíl sestavení devíti žetonů podle kartové předlohy. Tato zdánlivě jednoduchá didaktická hra, je ve skutečnosti zkouškou pozornosti, soustředění a schopnosti koncentrace. Důležitými didaktickými zásadami při plnění úkolu jsou *posloupnost* při pohybech se žetony, *přiměřenost* – u čtyřletých dětí pomoc dospělého s umístováním žetonů a potom také *vytrvalost* – u nejstarších dětí dbát na dokončení úkolu čili umístit všech 9 žetonů.

U mladších dětí pomůcka rozvíjí vnímání a rozlišování tvarů (stejný x jiný), procvičuje koordinaci oko – ruka, jemnou motoriku (prstový úchop), hrubou motoriku (posuny žetonů horní končetinou).

U starších dětí se přidává rozvoj strategického myšlení, plánování, kooperace, prostorová představivost, orientace před, za, nahoře, dole a rozlišování pravé a levé strany.

K procvičování pozorovacích schopností se v tomto případě výborně hodí práce s chybou. Dospělý rozmístí podle vzorové kartičky žetony na velký panel, vytvoří chybu nebo záměnu a dítě ji hledá. Chyb může být i několik. Mladší děti mohou odhalenou chybu sdělit ústně, starší děti ji samostatně opraví.

Cílem je také plnění RVP PV. Z rámcových vzdělávacích cílů je to stěžejně rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání a z klíčových kompetencí je nejvíce zastoupena kompetence k učení, kompetence k řešení problémů a činnostní. Ze vzdělávacích oblastí jsou nejvíce uplatňovány:

Dítě a jeho tělo – rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, koordinace ruky, oka, rozvoj a užívání všech smyslů. Vzdělávací nabídka představují manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem a jejich praktické používání, konstruktivní a psychomotorické hry.

Dítě a jeho psychika – **Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace** – přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti, pozornosti, řešení problémů, posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování). Vzdělávací nabídka zahrnuje záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek), jejich charakteristických znaků a funkcí, motivovaná manipulace s předměty, konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, porovnávání), hry na rozvoj postřehu, vnímání, zrakové paměti, koncentrace pozornosti,

řešení myšlenkových i praktických problémů, cvičení forem paměti (mechanické, logické, obrazné, pojmové), dále činnosti, zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (značky, symboly, obrazce), hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině, činnosti zaměřené k seznamování s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (základní geometrické tvary, množství).

Dítě a ten druhý – seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému, rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních, rozvoj kooperativních dovedností. Vzdělávací nabídka obsahuje běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem a s dospělým, kooperativní činnosti ve dvojicích, skupinkách, zaměřené na porozumění pravidlům, spolupodílení, ohleduplnosti, respektu k druhému.

Doporučení pracovníkům a uživatelům:

- Pedagogové

Učitelé/ky mohou využít tuto chytrou edukativní pomůcku v rámci třídních vzdělávacích programů v průběhu celého školního roku. Zahrnuje prvky Montessori principů, protože si ji děti mohou ohmatat, samostatně vyzkoušet a touto stimulací je podporováno přirozené učení. S panelem mohou děti pracovat individuálně i např. ve dvojici, kdy se děti v jednotlivých tazích střídají, nebo se na nich domlouvají (kooperují). Mohou pomůcku využívat nahodile, improvizovaně i zcela záměrně, pod vedením pedagoga. Důležité je poskytnout dostatek času na dokončení úkolu, protože orientace v devíti žetonech a jejich umístění, vyžaduje delší časovou rezervu. Panel není určen pro tříleté děti, protože má pro tento věk velmi náročný cíl. Formy organizace jsou zcela v kompetenci pedagogů.

- Rodiče a ostatní doprovod

Panel není určen pro tříleté děti, protože má pro tento věk velmi náročný cíl. Je umístěn ve veřejně přístupném prostoru a slouží všem návštěvníkům MŠ. Je nutné dbát na bezpečnost při manipulaci s panelem, správné a šetrné zacházení s pomůckou čili seznámit se s zestručněným metodickým popisem, hygienu rukou, souvislý dohled nad dítětem a zodpovědný přístup k zařízení/majetku spravující MŠ. Děti by neměly manipulovat s pomůckou osamoceně, bez dohledu dospělého. Tato pomůcka má časově náročnější cíl, proto umožnit dítěti dostatek času a klidu na jeho dosažení. Před každou první manipulací s panelem je nutné dětem pečlivě vysvětlit didaktický úkol a po jeho dokončení provést kontrolu, pochválit je za správné splnění, za snahu, či jim k dokončení pomoci. Nejčastěji jsou využívány formy hodnocení – pochvala a pozitivní slovní doprovod v průběhu plnění úkolu.

- Děti

Děti jsou s novou pomůckou seznámeny a poučeny o jejím významu (rozvoj a zábava), o šetrném zacházení, o hygieně rukou, o možnostech opakovaného plnění úkolů i se členy rodiny.

Pomůcky: 10 vzorových kartiček a nástěnný zásobník

Rizika: Panel Tři v řadě, při dodržení této metodiky, nepředstavuje žádné větší riziko. Není doporučován pro tříleté děti a mladší, protože má pro tento věk příliš náročný cíl. Hrozí přetěžování, zvýšená neuropsychická zátěž dítěte až frustrace z nedokončení, popřípadě nešetrné či nevhodné zacházení s pomůckou. Snad jen opatrnost při manipulaci se žetony jako s úchyty. Prudkými posuny by

mohlo docházet k drobným úrazům prstů ruky. Za poučení dětí před samotnou manipulací s pomůckou zodpovídá dospělá osoba, vykonávající dohled.

Postup: Před začátkem manipulace s pomůckou, si dítě poslechne instrukce dospělé osoby, které budou obsahovat účel, postup plnění a bezpečnost při práci. Poté samostatně přistoupí k úkolu. Z kapsového zásobníku, připevněného vedle panelu, si dítě vybere vzorovou kartičku a zasune ji zpět do transparentního zásobníku na přední místo, aby na vzor přes plexisklo dobře vidělo a zároveň mělo volné obě ruce. Pozorně si prohlédne vzor a postupně ho začne sestavovat na velkém panelu. Dítě ve vodících průřezech pohybuje s jednotlivými žetony tak, aby výsledná sestava vizuálně souhlasila se vzorem na kartě. Obtížným prvkem je přesouvání žetonů a výměna jejich pozic, kdy dítě musí využít přílehlých průřezových cest a aktuálně nepotřebný žeton si dočasně odstranit. Jednotlivé strategické posuny žetonů jsou v kompetenci dítěte a dospělý by měl pomoci až po společné domluvě. Dospělý kontroluje průběh úkolu, zvolenou náročnost a je připraven pomoci s dokončením. Pod dohledem dospělé osoby se dítě snaží úkol dokončit. Poté následuje kontrola, pochvala, popř. hledání chyby spolu s dítětem. Starší děti provádí kontrolu nejprve samy.

Způsob hodnocení: Po zajištění všech podmínek pro plnění didaktického úkolu dítětem (seznámení, instruktáž, poučení, čas, dopomoc) může následovat hodnocení výkonu. Metody hodnocení pedagogem jsou individuální, nejčastěji slovní – pochvala za správnost, za snahu, povzbuzení do další práce, motivační razítko, aj. Dalším kontrolním ukazatelem je i naplňování vzdělávacích cílů a výstupů RVP PV. Nejčastěji jsou využívány formy hodnocení – pochvala a pozitivní slovní doprovod v průběhu plnění.

